

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย เร่งรีบ ทุกชีวิตต่างต้องดิ้นรนทำมาหากิน เพื่อนำมาเลี้ยงปากท้องของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว ทำให้เวลาส่วนใหญ่ต้องทุ่มเทไปกับช่วงเวลาของการทำงาน ละเลยที่จะให้ความสำคัญกับเวลาสำหรับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีเวลาอบรมดูแลใกล้ชิดกับเยาวชน โดยมีความคิดว่ามีสถาบันการศึกษาคอยดูแลเยาวชนอยู่แล้ว สถานศึกษาจึงมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในการใช้ชีวิตในสถานศึกษาของเยาวชนที่กำลังเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญช่วงหนึ่งของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงที่ต้องมีการปรับตัวอย่างมากกับความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ หากเยาวชนไม่สามารถปรับตัวได้ อาจก่อให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลให้เยาวชนแสดงอาการก้าวร้าวออกมาได้ โดยความก้าวร้าวที่แสดงออกมานั้นนับวันจะยิ่งเพิ่มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวในสถานศึกษา มักจะเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน กลุ่มนักเรียนต่างโรงเรียน ตลอดจนระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 เป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงเวลาของมนุษย์ที่ได้รับการเปรียบว่า เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเพราะเป็นช่วงที่เปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กมาเป็นผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จึงทำให้วัยรุ่นมีความขัดแย้งในใจ หรือเกิดความคับข้องใจ และความเครียดได้บ่อย ๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาในวัยรุ่น (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2545, หน้า 116)

ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากแรงขับภายใน เช่น แรงงูใจ ความตั้งใจ และเจตนาที่จะทำร้ายหรือทำลายให้ผู้อื่นหรือตนเองได้รับความเสียหาย หรือความเจ็บปวดทางกายหรือจิตใจ โดยกระทำด้วยวาจาหรือด้วยการกระทำ เพื่อสนองตอบอารมณ์โกรธ ซึ่งอาจเกิดจากความรู้สึกสูญเสียความภาคภูมิใจ ผิดหวังหรือจากความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตร นอกจากความรู้สึกเหล่านี้แล้ว บุคคลยังอาจจะใช้วิธีการแสดงความโกรธโดยไม่รู้ตัว ในการดำเนินชีวิตเพื่อปกป้องข้อบกพร่องของตนเอง หรือกดขี่ผู้อื่นเพื่อยกย่องตนเอง หรือเพื่อปกป้องความรู้สึกอื่น เช่น ความกลัว ความอับอาย เป็นต้น

ความก้าวร้าวถ้ามีการแสดงออกในลักษณะที่รุนแรง และบ่อยครั้งจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนักต่อสังคมโดยรวม ไม่ช่วยให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไปเท่าที่ควร แล้ว

ยังกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลอื่นให้ต้องหยุดชะงักไปด้วย ดังนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่จะต้องพยายามให้ความช่วยเหลือปรับปรุง และบำบัด เพื่อว่าเขาจะคนจะได้มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ไม่เป็นปัญหากับสังคมในภายหน้า พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในวัยเด็กนั้น เป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ให้หยุดชะงัก ไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมายของการเรียน การสอนได้ ความก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่จะต้องช่วยกันหาทางแก้ไขเพื่อรักษาระเบียบวินัยของห้องเรียน และทำให้เขาเป็นคนที่ยอมรับของบุคคลอื่น ตลอดจนการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ อย่างเป็นสุขไม่เป็นปัญหาต่อสังคมในภายหน้า

เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและสังคม ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่ครูและผู้ปกครองน่าจะให้ความสนใจ ป้องกันเพื่อบรรเทาได้ โดยมากเวลาที่ผู้ใหญ่เห็นเด็กก้าวร้าว ก็มักจะทำโทษ หรือไม่ก็ห้าม ถ้าห้ามไม่ฟังก็ปล่อยให้ทำ ซึ่งทั้งสองอย่างล้วนไม่เกิดผลดีทั้งสิ้น เพราะถ้าห้ามก็ทำให้เกิดคลื่นใต้น้ำ สักวันหนึ่งก็จะเกิดระเบิดขึ้น ถ้าปล่อยให้แสดงออกสังคมก็ไม่ยอมรับ ฉะนั้นทางที่ดีก็ควรที่จะหาทางออกที่เหมาะสม (กันยา สุวรรณแสง, 2536, หน้า 77)

จากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎี ทางด้านพฤติกรรม สรุปได้ว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุต่าง ๆ กันทั้งสาเหตุภายในตัวบุคคล โดยเกิดจากความคับข้องใจซึ่งเป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รวมทั้งสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามากระตุ้นทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมาอีกทั้งการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ระหว่างตัวมนุษย์ และจากสภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบตัว โดยมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมให้เกิดการเรียนรู้และนำไปสู่พฤติกรรมหรือการกระทำ พฤติกรรมก้าวร้าว

เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวแตกแยกมักจะประสบปัญหาทางด้านจิตใจ ปรับตัวอยู่ในสังคมได้ไม่ดี มีปัญหาในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ทำให้แสดงความก้าวร้าวต่าง ๆ ออกมา และนับวันความก้าวร้าวของเด็กเหล่านี้ จะเพิ่มพูนรุนแรงมากขึ้นทุกวัน ดังที่ได้เห็นจากข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ต่าง ๆ ที่เสนอข่าวอาชญากรรมและความรุนแรงทางอารมณ์ที่มาจากความก้าวร้าว โดยที่เด็กไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวนั้นได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิพย์วัลย์ สุทิน (2542, หน้า 4) ที่ว่า ความก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาทางแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะความก้าวร้าว นั้น ได้ก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวเด็กเอง ต่อสังคมและต่อการศึกษา นักเรียนที่มีความก้าวร้าวจะมีปัญหาเรื่องระเบียบวินัย การรบกวนบรรยากาศในการศึกษาและการเรียนรู้

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำการให้คำปรึกษากลุ่มมาใช้ในการวิจัย ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ในการลดความ

ก้าวร้าวของนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ (Gestalt Therapy) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาผู้อื่น โดยหันมาพึ่งตนเอง กล้ารับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง พัฒนาตนเองให้รับรู้ (Awareness) เกี่ยวกับตนเอง สามารถค้นพบตนเองว่า มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เขาสสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน เพื่อดำรงชีวิตอย่างเต็มศักยภาพกว่าที่เขาเคยเป็น และมีแนวคิดว่าคุณเราอาศัยอยู่ในสังคมที่เลวร้าย และบุคคลก็มีสิทธิเลือกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอันเลวร้ายนั้น หรือเลือกที่จะไปสู่การมีสุขภาพจิตที่ดี ดังนั้นจุดมุ่งหมายสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ก็คือ การช่วยให้บุคคลได้ค้นพบตัวของเขาเอง ตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) ในประสบการณ์ทุกขณะ เป็นตัวของตัวเองและพึ่งพาตนเอง โดยไม่ ยึดมั่นหรือจ้องน้อมต่อกฎเกณฑ์หรือค่านิยมบางอย่างของสังคมจนขาดความเป็นตัวของตัวเอง (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2544)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงได้นำการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ มาใช้ในการลดความก้าวร้าวในเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมพระราชทานนาขาว ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นโรงเรียนเอกชน ประเภทศึกษาสงเคราะห์ ให้บริการการศึกษาโดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำงานสัมผัสใกล้ชิด พบว่า นักเรียนส่วนมากมาจากพื้นฐานครอบครัวแตกแยก มีฐานะยากจน และจากแฟ้มสถิติพฤติกรรมนักเรียนของงานปกครองในโรงเรียนมัธยมพระราชทานนาขาว พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มักจะมีปัญหาความก้าวร้าวโดยมาก มีบางคนที่มีความก้าวร้าวทำให้ไม่สำเร็จการศึกษา และเมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้วก็ไปเป็นภาระสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมพระราชทานนาขาว เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้นำวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความก้าวร้าวให้ลดลง เพื่อให้เขาสามารถปรับตัว มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งมั่นใจว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางด้านการเรียนการสอน และคุณภาพชีวิตของคนในสังคมโดยรวม

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ต่อความก้าวร้าวของนักเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เป็นแนวทางให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้นำวิธีการให้คำปรึกษากลุ่ม ตามทฤษฎีเกสตัลท์ ไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความก้าวร้าว เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและไม่เป็นภาระสังคม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ต่อความก้าวร้าวของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการนำวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ไปปรับใช้ในแก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตามความเหมาะสม

สมมติฐานในการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง
2. นักเรียนที่มีความก้าวร้าว ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ กับกลุ่มควบคุมมีคะแนนความก้าวร้าวในระยะหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีความก้าวร้าว ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ กับกลุ่มควบคุมมีความก้าวร้าวในระยะติดตามผลแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีความก้าวร้าว ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ มีคะแนนความก้าวร้าวในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง
5. นักเรียนที่มีความก้าวร้าว ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ มีคะแนนความก้าวร้าวในระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายพล อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2551
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายพล อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2551 ที่มีคะแนนความก้าวร้าว จำนวน 16 คน ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์

3.1.1 วิธีการให้คำปรึกษา ได้แก่

3.1.1.1 วิธีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์

3.1.1.2 วิธีการให้คำปรึกษาปกติ

3.1.2 ระยะเวลาการทดลอง แบ่งเป็น

3.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง (Pretest)

3.1.2.2 ระยะหลังการทดลอง (Posttest)

3.1.2.3 ระยะติดตามผล (Follow up)

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความก้าวร้าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความก้าวร้าว หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในรูปแบบของการแสดงออกทางกายและทางวาจาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งประเมินได้โดยแบบวัดความก้าวร้าว แบ่งออกเป็น 2 ทาง คือ

1.1 ความก้าวร้าวทางกาย ได้แก่ การทำให้นักทดลองได้รับบาดเจ็บเสียหายทางกายและจิตใจ การทำให้ได้รับความอับอาย การบังคับจิตใจ รวมทั้งพฤติกรรมทำลายสิ่งของ

1.2 ความก้าวร้าวทางวาจา ได้แก่ การใช้คำพูด ที่ทำให้นักทดลองได้รับความเสียหาย ข่มขู่ เหยียดเหยียด ถากถาง ดูหมิ่น ดูถูก

2. นักเรียน หมายถึง เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ จะหมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมพระราชทานนาขาว อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโรงเรียนเอกชน ประเภทศึกษาสงเคราะห์

3. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม ช่วยให้นักทดลองเปลี่ยนพฤติกรรมจากการพึ่งพาผู้อื่นหรือสภาพแวดล้อม หันมาพึ่งพาตนเองและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ โดยการดำเนินตามขั้นตอนการปรึกษาดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกอบอุ่น กลืนเคย รู้สึกถึงการได้รับการยอมรับ การเอาใจใส่ มีความไว้วางใจ ยินดีที่จะเปิดเผยความรู้สึกออกมา ซึ่งผู้ให้

คำปรึกษาต้องมีความจริงใจ และเข้าใจผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความมั่นใจที่จะเปิดเผยตัวเองออกมา

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาอยู่กับปัจจุบัน ขอมรับกำจัดสิ่งที่ค้างคั่ง ไม่ปล่อยให้ตัวอยู่กับอดีตหรือคอยหวาดกลัวถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี สำหรับการเลือกใช้เทคนิคนั้น ขึ้นอยู่กับปัญหาของผู้รับคำปรึกษา

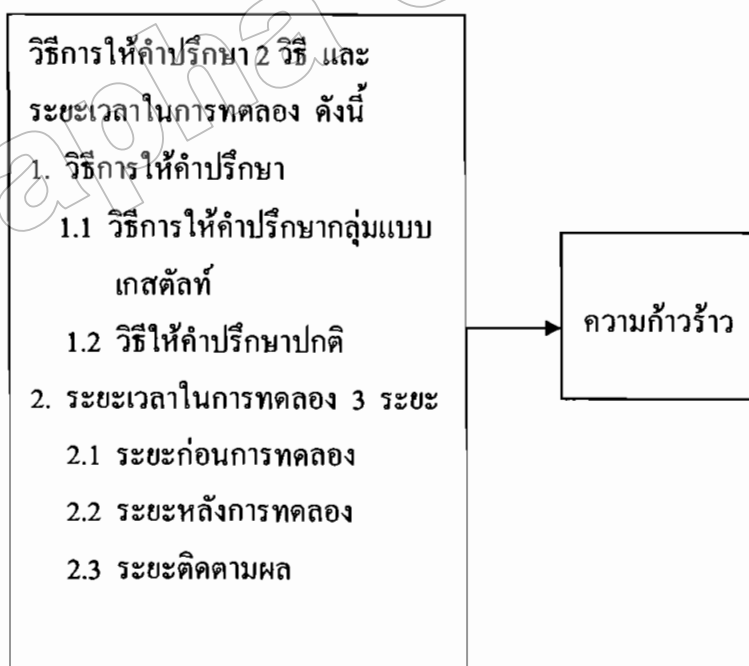
ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้รับคำปรึกษาสรุปปัญหาต่าง ๆ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและผู้ให้คำปรึกษาจะสรุปเพิ่มเติม ให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาดำเนินการแก้ไขปัญหาคต่อไป

4. วิธีการให้คำปรึกษาปกติ หมายถึง การให้คำปรึกษาที่ครูแนะแนวในโรงเรียน จัดให้กับนักเรียนที่มีคะแนนความก้าวร้าวตามโครงการของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย